2/2022

AKTUALITY
ARBORISTICKÉ AKADEMIE

Nezisková organizace – Arboristická akademie ZO ČSOP

Nový portál pro výpočet ekobenefitů stromů

Jako součást projektu TH04030496 „Tvorba nástrojů pro plánování a hodnocení ekologického benefitu městské vegetace“, který probíhal s finanční podporou TA ČR v letech 2019-2021, byl aktuálně uvolněn do předběžného užívání portál www.ekobenefity.cz. Najdete zde možnost využívat vysoce sofistikovaný výpočet 5 hlavních typů ekobenefitů, které poskytuje vegetace urbanizovanému prostoru:

- chladicí efekt,
- kulturně rekreační a estetický přínos,
- snižování hluku,
- ukládání uhlíku,
- záchyt částic.

Separátně je kalkulace umožněná pro stromy, keře a trávníkové porosty (samozřejmě pouze u těch ekobenefitů, kde to je relevantní). Všechny výpočty jsou primárně realizované ve fyzikálních jednotkách, což je obrovskou výhodou zvoleného řešení. Pro profesionální využití je nabízený i přepočet na monetární vyjádření - zde ale uživatelé musí být na pozoru, protože hodnota v Kč je sice názornou pomůckou, ale nelze ji aktuálně využívat např. jako ocenění stromů či porostů (tedy jako paralelu např. metodiky AOPK ČR).

Dávkové zpracování a výpočet efektivity mimolesní zeleně dle jednotlivých parametrů je implementované v rámci oborového portálu www.stromypodkontrolou.cz.

Zpracovateli projektu jsou CzechGlobe a SAFE TREES. Zájemcům o pozadí výpočtu je aktuálně k dispozici kompletní rozbor jednotlivých typů výpočtů.

Nové publikace pro každého arboristu

Loňský rok byl ve znamení pokračujícího úsilí Arboristické akademie na kompletizaci metodik k jednotlivým oborovým standardům. Na rozdíl od úsporného a přehledného textu standardů, metodiky poskytují prostor pro vysvětlení jednotlivých ustanovení a doplnění informací o výjimky, komentáře a detailnější rozbory řešených situací. Jak jistě víte, v minulých letech již vyšly (vedle řady dalších titulů) následující metodické příručky k vybraným Standardům péče o přírodu a krajinu:

- A01 002 - Ochrana dřevin při stavební činnosti
- A02 001 - Výsadba stromů
- A02 002 - Řez stromů

V roce 2021 jsme pro dané účely získali dotaci Ministerstva životního prostředí ČR a byli jsme schopni doplnit hned dva další tituly. S přelomem roku tak vstoupí do prodeje metodiky:

- A01 001 - Hodnocení stavu stromů (1. díl)
- A02 003 - Výsadba a řez keřů.

Metodická příručka ke standardu **Hodnocení stavu stromů** byla autorem (Ing. Jaroslav Kolařík, Ph.D.) nakoncipovaná jako první díl, zahrnující vizuální dendrologický průzkum s nejčastější extenzí v oblasti základního biologického průzkumu. Tato filozofie odpovídá aktuálně využívaným metodikám, zejména v kontextu novelizované metodiky oceňování dřevin dle AOPK ČR. Struktura textu odpovídá jako ve všech předchozích titulech formátu standardu s tím, že doplněný je kompletní aparát vysvětlivek a definicí, které by čitateli měly poskytnout veškeré podklady pro vlastní provádění komplexního průzkumu stavu stromů. Vzhledem k referenci k metodice AOPK ČR se jedná i o optimální doprovodný text k právě vydávané příručce oceňování dřevin rostoucích mimo les.

Publikaci Výsadba a řez keřů zpracoval Ing. Martin Vlasák, Ph.D., kterého velká část arboristické obce zná z pravidelně pořádaných školení a seminářů na dané téma. Kromě komentářů a doplňků k textu obsahuje i kompletní oddíl, popisující modelový přístup k péči o jednotlivě definované skupiny keřů.

Předběžné objednávky publikací můžete posílat přes náš internetový obchod www.arboristickaakademie.cz.

Prezentace LIFE TreeCheck Pro v Bruselu

V tomto roce bude zakončena práce týmu LIFE TreeCheck na implementaci a propagaci nových postupů při výpočtu vybraných ekobenefitů městských stromů. O postupu vývoje a vytvořených nástrojích čtenáře tohoto měsíčníku pravidelně informujeme. Nyní se blíží vyvrcholení celého procesu, které proběhne formou prezentace v budově Evropského parlamentu v Bruselu.

V roce 2016, kdy se začaly objevovat první myšlenky programu LIFE Tree Check, měla střední a východní Evropa slabší implementační struktury a nižší úroveň zapojení veřejnosti do místního rozhodování než jiné regiony Evropy. Cílem programu LIFE Tree Check bylo přispět k urychlení procesu v souladu s evropskými strategiemi k dosažení lepší správy klimatu v Evropě. Zakončení projektu proběhne formou konference „Climate Change Adaptation in Central and Eastern Europe“, která je naplánovaná na 22.3.2022 do Bruselu, budovy Evropského parlamentu.

Plánovaná prezentace proběhne formou konference, i když z důvodu nepředvídatelné pandemické situace jsme nachystaní i na případný přesun na on-line platformu.

Zájemci o program a o případnou účast na konferenci (která je bezplatná), se mohou registrovat na https://www.lifetreecheck.eu/en/Events/Climate-Change-Adaptation-in-CEE.

Evropský standard řezu v národních jazycích

Uvolňování textu Evropského standardu řezu je v plném proudu. Originální verze standardu je v rámci projektu uvolňovaná ve dvou jazycích - angličtině a němčině. Další překlady jsou možné na základě podpisu smlouvy s koordinátorem projektu (info@arboristika.cz). Aktuálně je v procesu překlad do:

- Španělštiny
- Italštiny
- Francouzštiny
- Ukrajinštiny

a samozřejmě bychom byli špatní patrioti, pokud bychom zanedbali překlad do českého jazyka. Ten si můžete vychutnat jako přílohu k tomto měsíčníku.

V brzké době budou dokončené i projektové webové stránky, kde bude možné si jak originální uvolněné texty, tak i jejich překlady volně stahovat.

Současně nepřehlédněte, že do konce měsíce ledna probíhá veřejná oponentura textu dalšího Evropského standardu - Bezpečnostní vazby (Cabling/Bracing). Jeho předběžný český překlad byl zveřejněný v minulých 2 titulech Aktualit.

Novelizovaná Metodika oceňování dřevin rostoucích mimo les dle AOPK ČR

Na začátku ledna v platnost vstoupila novela metodiky oceňování dřevin rostoucích mimo les dle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR. Informace o metodice jsme postupně uvolňovali včetně postřehů z jejího vývoje. Veškeré dostupné aplikace metodiky naleznete na odkaze www.ocenovanidrevin.cz. Jednoduchá kalkulačka samozřejmě zůstává i na stránkách AOPK ČR - www.ocenovanidrevin.nature.cz. Kompletní popis postupu včetně řešených příkladů najdete v nově vydávané metodice. Zájemci o detailní využívání metodického postupu by neměli přehlédnout i další z vydávaných metodik - Hodnocení stavu stromů, která poskytuje komplexní vysvětlení ke sběru dat m.j. i pro účely využívání tohoto oceňovacího předpisu.

Jak již jistě víte, metodika AOPK ČR je doporučovaným předpisem, který dle věstníku Ministerstva životního prostředí ČR mají orgány ochrany přírody využívat při řízení o kácení dřevin rostoucích mimo les. Lze proto očekávat, že nová verze metodiky bude středem zájmu řady uživatelů.

Pokud Vás zajímá popis celého projektu aktualizace metodiky, nepřehlédněte záznam z finální konference na odkaze https://youtube.com/playlist?list=PLgIniAEUAdIBnwaJ2MavliyuWYotzOPnz

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Kolařík, Jaroslav, 1969-
Oceňování dřevin rostoucích mimo les : včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny : metodika AOPK ČR / Jaroslav Kolařík a kolektiv. – Vydání: čtvrté. – Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2022. – 122 stran. – (Metodika AOPK ČR)
Obsahuje bibliografické odkazy

ISBN 978-80-7620-099-9 (brožováno)

* 657.92:582.091/.097 * 502.172:582 * (072)
– oceňování dřevin
– ochrana rostlin
– metodické příručky

502 - Životní prostředí a jeho ochrana [2]

T A Č R

Tato metodika Oceňování dřevin rostoucích mimo les včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny AOPK ČR byla vytvořena se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu ÉTA, projektu č. TL01000020 „Ověření kalkulace společenské hodnoty dřevin rostoucích mimo les za účelem výpočtu rozsahu kompenzačních opatření při jejich kácení".

© SAFE TREES, s. r. o., Univerzita Karlova v Praze — Centrum pro otázky životního prostředí, ATEM — Ateliér ekologických modelů, s. r. o.

© Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, 2022

Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky je státní instituce, která zajišťuje odbornou i praktickou péči o naši přírodu, zejména o chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace a národní přírodní památky.
Více na **www.nature.cz**

ISBN 978-80-7620-099-9 (brožováno)

NEPRODEJNÉ

PŘÍRODA JE NAŠE DĚDICTVÍ I BUDOUCNOST

Obsah

Předmluva 6

1 Úvod 7
Agenda OOP při rozhodování o povolení kácení dřevin 8
Agenda OOP při povolování kácení dřevin – stanovování kompenzačních výsadeb 9
Agenda OOP při neoprávněných zásazích na dřevinách – ukládání náhradních opatření k nápravě 10
Další účely použití metodiky 11
Zohlednění oborových standardů při práci s metodikou 11

2 Oceňování solitérních stromů 12
Krok 1: Určení základní hodnoty stromu 13
Krok 2: Zohlednění objemu koruny stromu 21
Krok 3: Zohlednění zdravotního stavu a vitality 29
Krok 4: Zohlednění nevhodného řezu 36
Krok 5: Zohlednění polohového koeficientu 38
Krok 6: Zohlednění prvků se zvýšeným biologickým potenciálem 44
Krok 7: Zohlednění biologického významu taxonu stromu 49
Krok 8: Výpočet základní hodnoty stromu s prvky se zvýšeným biologickým potenciálem 50
Krok 9: Výpočet hodnoty stromu v korunách 50

3 Případová studie – solitérní strom 51

AUTORSKÝ TÝM

safetrees
Ing. Jaroslav Kolařík, Ph. D.
Ing. Andrea Szórádová, Ph. D.
Ing. Hana Holešová
Mgr. Jiří Mikulášek

UNIVERZITA KARLOVA Centrum pro otázky životního prostředí
Ing. Kateřina Mácová (Kaprová), Ph. D.

ATEM ATELIÉR EKOLOGICKÝCH MODELŮ
Mgr. Jan Karel
Ing. Eva Smolová
Mgr. Radek Jareš

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme za odbornou spolupráci kolegům z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (Ing. Brigita Neumannová, Mgr. Zuzana Stanzelová, Ing. Libor Sedláček, DiS., Ing. Pavel Pešout) a z Ministerstva životního prostředí ČR (Ing. Tomáš Staněk, CSc., Ing. Pavel Chotěbor), kteří významně přispěli ke vzniku inovovaného metodického postupu.

Rádi bychom také poděkovali všem ostatním expertům a uživatelům, kteří se na inovaci metodického postupu podíleli svými komentáři v rámci expertního panelu, seminářů a workshopů apod., a také oponentům metodiky za cenné komentáře a doplnění.

DOPORUČENÁ CITACE:

Kolařík, J. a kol. (2022): Metodika Oceňování dřevin rostoucích mimo les včetně výpočtu kompenzačních opatření za kácené nebo poškozené dřeviny AOPK ČR. Praha: SAFE TREES, CožP UK a ATEM, 122 stran.

4 Oceňování porostu dřevin 53
Krok 1: Určení základní hodnoty porostu 54
Krok 2: Zohlednění vhodnosti a pěstebního stavu porostu 59
Krok 3: Zohlednění biologické hodnoty a atraktivity umístění porostu 61
Krok 4: Výpočet hodnoty porostu dřevin v korunách 62

5 Případová studie k oceňování porostů 63

6 Kompenzační opatření 65
Krok 1: Určení výše korekčního rámce 65
Krok 2: Volba typu kompenzačního opatření 66
Krok 3: Výsadby – volba počtu a velikosti vysazovaných rostlin 67
Krok 4: Výsadby – volba taxonu a délky povýsadbové péče 67
Krok 5: Výsadby – výpočet hodnoty kompenzačních opatření 73
Krok 6: Výpočet hodnoty kompenzačních opatření zahrnující pěstební opatření 75
Krok 7: Kontrola využití korekčního rámce 81
Krok 8: Kontrola realizovaných kompenzačních opatření 82

7 Přílohy 83

Arboristická akademie ČSOP ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou Ostravské univerzity Vás zve na tradiční „Zimní arboristickou konferenci“:

„Systémová ochrana stromů
- invaze a management jmelí a listových škůdců“
10. - 11. března 2022

Nad konferencí převzal záštitu prof. MUDr. Jan Lata, CSc., rektor Ostravské univerzity

Konference probíhá hybridně, tzn., že Vaše účast může být **prezenční nebo distanční** (on-line).

Místo konání konference: Ostravská univerzita, Přírodovědecká fakulta, Chittussiho 10, Slezská Ostrava, 710 00

Bližší informace, kompletní program a možnost přihlásit se na konferenci najdete **ZDE**

Tématem konference je sdílení zkušeností s řešením systémové ochrany dřevin v městském prostředí, kde jsou obecně vystaveny vyšší míře stresu než stromy v lese a krajině. Jedná se například o horší přístup k vodě a půdnímu vzduchu, omezený prokořenitelný prostor, vlivy kontaminace, vyšší znečištění vzduchu, nedostatek živin a podobně. Z těchto důvodů je třeba přistoupit i k péči o jedince napadené škůdci specifickými způsoby.

Bližší informace: Hana Forejtová, e-mail: forejtova@arboristika.cz, mobil: 604 585 277

Arboristická akademie

Český svaz ochránců přírody Vlašim

UNIVERSITY OF OSTRAVA

Norway grants

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu
Tento projekt byl podpořen grantem z Norských fondů.

Osobnosti české a slovenské arboristiky

Dnešním adresátem dotazů je ředitel společnosti SAFE TREES, s.r.o. a jeden ze zakladatelů Arboristické akademie, **Ing. Jaroslav Kolařík, Ph.D**. Ahoj Jarku, děkuji Ti za zodpovězení otázek pro Aktuality Arboristické Akademie.

1. Co bylo impulzem pro Tvé rozhodnutí věnovat se celoživotně arboristice?

Krátce - východisko z nouze ☺. Po absolvování Lesnické fakulty na tehdejší Vysoké škole zemědělské v roce 1991 jsem chtěl nastoupit na postgraduál v oblasti využívání GIS systémů, ale přihlášky byly vypsané až za půl roku. Měl jsem tedy na jednu stranu čas a na straně druhé jsem musel finančně zajistit svou rodinu (syn Matouš už byl na cestě ...). Využil jsem proto nabídky kolegy Miloše Netolického, který už na škole rozvíjel aktivity v oblasti ošetřování stromů v rámci ČSOP. Začátky byly dost komplikované. Pamatuju si na situaci, kdy jsem se s Milošem domluvil na tom, že budu pomáhat s pozemními pracemi (nikdy jsem nelezl a z výšek jsem měl respekt), ale hned první den v práci, když jsem nastoupil do parku v Lužánkách, mi vedoucí čety Martin Poštulka s úsměvem sdělil že samozřejmě větve tahat můžu, ale tady že lezeme všichni. Naučil mě vázat dračí smyčku, nasadil sedák a poslal mne na strom. Z pohledu dnešní arboristické reality to byla doba tvrdého punku, kdy jsme techniky lezení „objevovali" v okamžiku, kdy jsme je potřebovali přímo v akci. Nechápu jak jsme přežili, ale ... evidentně jsme to zvládli.

Slovo „arboristika" v té době ještě neexistovalo. To jsme zavedli až asi o 4 roky později, kdy opisný výraz „péče o dřeviny" přestával stačit a my jsme zkrátka počeštili termín „arboriculture". Každopádně obor, který se zabývá jednotlivým stromem (na rozdíl od lesnictví, které je porostním průmyslem), mne od začátku nadchl. Po večerech jsem hltal publikace A.L.Shiga, D. Dujesiefkena a dalších osobností oboru a dodnes si pamatuji, jak jsem z tohoto pohledu na pro mne úplně novou realitu byl unešený. Přimělo mě to vracet se na školu na konzultace za svými učiteli, kteří z tohoto zaměření byli občas vyděšení a občas stejně nadšení jako já. Mým hlavním konzultantem v té době byla RNDr. Milena Martinková, CSc. která se později stala mou vedoucí práce při doktorském studiu.

2. Jaký je podle Tebe největší úspěch společnosti SAFE TREES, kterou jsi založil v roce 2004 a která navázala na činnost firmy Ing. Jaroslav Kolařík, založené v roce 1994?

To je složitá otázka. Asi největší úspěch je, že se nám podařilo poskládat tým lidí, kteří spolu dlouhodobě fungují a dělají práci, která je baví. Navíc jsme schopni si touto prací vydělat dostatek peněz nejen na přežití, ale i na průběžný vývoj nových metodik, postupů a technologií, což stále považuji za malý zázrak. Lidé ze společnosti SAFE TREES stojí za vznikem řady zcela zásadních projektů, které dnes tvoří naprosto automatickou součást oboru.

Jmenovat můžu:

- oborový portál www.stromypodkontrolou.cz,
- zavedení přístrojových metod diagnostiky stability stromů (tahové zkoušky),
- vizuální hodnocení provozní bezpečnosti (www.wla.cz, www.adbian.cz),
- oborové ceníky prací implementované v cenících URS a OTSKP,
- Standardy péče o přírodu a krajinu řady A (www.standardy.nature.cz)
- systém arboristické certifikace Český certifikovaný arborista (www.ceskycertitfikovanyarborista.cz)
- mezinárodní certifikační schéma VETcert (péče o senescentní stromy) (www.vetcert.eu)
- vytvoření schématu školicí a publikační činnosti v oboru (www.arboristickaakademie.cz)
- rozvoj systémové ochrany stromů pomocí injektáží a chemické obrany proti napadení jmelím
- metodika oceňování dřevin AOPK ČR (www.ocenovanidrevin.cz)
- metody kalkulace ekobenefitů poskytovaných stromy v urbanizovaném prostředí (www.ekobenefity.cz a www.treecheck.eu).

Určitě jsem na něco zapomněl ... jasně, už vím - "to nejlepší, co pandemie dala oboru" :) - ArboChat a přidružený podcast (podcast.arboristika.cz). Všechny tyto projekty samozřejmě vznikaly a vznikají v širokém kolektivu zpracovatelů. Jenom v rámci Standardů péče o přírodu a krajinu lze napočítat skoro 100 autorů. Zpětně musím využít příležitosti a všem ještě jednou poděkovat - odvedli jsme obrovský kus práce a výsledek myslím jednoznačně stojí za to.

Kromě toho jsem se podílel i na vzniku pár projektů, které od té doby žijí svým nezávislým životem. Jednalo se o Sekci péče o dřeviny SZKT, vzdělávací program Arboristika na VoŠ Za v Mělníku a bakalářské studium arboristiky na LDF MENDELU.

3. Jak jsi se dostal do mezinárodního týmu, který řeší arboristické standardy a co si od toho slibuješ?

To je samozřejmě absolutní profesní vrchol, za který nepřestávám být vděčný. V rámci Arboristické akademie se nám společně s kolegou Josefem Grábnerem podařilo přesvědčit nejprve EAC (European Arboricultural Council) a později i národní agenturu projektu Erasmus+, že je nutné a přínosné sjednotit v rámci EU přístup k péči o stromy a že právě my jsme tím správným koordinačním centrem. Svou roli v tom sehrály naše zkušenosti se sestavením Standardů péče o přírodu a krajinu, což byla skvělá škola diskuse i diplomacie.

Projekt Evropských arboristických standardů mě nepřestává naplňovat. Jsem nadšený z úrovně diskuse která na této platformě probíhá a kontakt s evropskými špičkami v jednotlivých řešených oblastech je profesní zkušenost, kterou asi už nepřekonám. Výsledný produkt, tedy texty standardů, si svoji pozici teprve musí najít.

Aktuálně sondujeme, jak bude vypadat soužití národních předpisů s těmi evropskými, jak bude vypadat aplikační praxe v národních i evropských certifikačních centrech a podobně. Jsem si ale jistý, že se jedná o materiály vysoké hodnoty, a že si svoje místo na slunci najdou a udrží.

4. V rámci své činnosti poměrně často cestuješ. Co Tě na této stránce pracovního vytížení nejvíce baví?

Je pravda, že kontakt se zahraničím od samých začátků považuji za absolutní základ všeho, co vím a co dělám v oboru arboristika. Se svou školskou němčinou jsem měl možnost se v devadesátých letech stát členem SAG Baumstatik a být přímým žákem Dr. Lothara Wessollyho v oblasti využívání diagnostických postupů při hodnocení biomechaniky stromů. Následně jsem byl nucen naučit se anglicky, což mi umožnilo seznámit se s kolegy z U.K. (zejména musím zmínit Nevilla Faye a jeho syna Luka, které dosud považuji za spřízněné duše) a z USA (tady musím zmínit alespoň bývalého prezidenta ISA Laurena Lanpheara). Měl jsem možnost účastnit se a občas i přednášet na řadě konferencí - nejdále na Hawaii (dál už to v podstatě ani nejde) a vždycky jsem si odvážel nové zásadní zkušenosti a postupy. Neskromně si myslím, že bez tohoto vlivu by rychlost, s jakou česká arboristika vystartovala od ničeho k aktuální úrovni, byla významně redukovaná.

Na cestování miluji jiný pohled na realitu, na řešení problémů, jinou mentalitu stejně zaměřených kolegů a samozřejmě také úplně jiné stromy s naprosto jiným typem managementu (nebo i bez něj). Řešení pandemie nás okradlo o 3 roky cestování, což musíme rychle napravit … takže na letošní rok už mám v plánu přednášku v Brusselu a Malmö, schůzky pracovních skupin v Litvě, Itálii, Polsku a Rakousku a pokud se zadaří tak i opětovnou návštěvu USA. Nevím, jestli mezi zahraniční zkušenosti počítat i stále intenzivnější spolupráci s kolegy ze Slovenska …. ale proč ne. Ať je ten výčet bohatší ☺.

5. Co Tě obecně baví a nebaví na Tvé práci?

Nejvíc mě baví, že v podstatě každý den dělám něco jiného. Jsou dny kdy hodnotím stromy, jsou dny kdy přednáším, účastním se jednání, řeším analýzu softwaru nebo strategii firmy … samozřejmě nemůžu říct že by mě všechny věci bavily pořád a některé zážitky jsou spíše frustrující. Ale jednoznačně převažují okamžiky kdy mě moje práce baví a naplňuje. Pamatuji, že ještě na škole jsem toužil po práci, kdy budu moct řešit stromy a přitom budu používat počítač … nedokážu si představit, že by se mi tento sen mohl splnit lépe ☺.

Co mě nebaví je občasný nedostatek oborové etiky v české arboristice. Jsme jedna z mála evropských zemí, které asi ještě nedošlo, že krádež intelektuálního vlastnictví je stejný podraz jako krádež fyzické věci. Aktuálně se například potýkáme se situací, kdy naši užitným vzorem chráněnou technologii neoprávněně využívají někteří „kolegové“ (slovo „lumpové“ mám zakázané ☺ a část oboru tomu dokonce tleská. Jako by si neuvědomovali, že vykradení auta s lezeckým vybavením je úplně totéž. Pevně ale doufám, že i toto je přechodná věc, a že se všichni i u nás časem naučíme jednat eticky, kolegiálně a v souladu s právem i v rámci podnikání.

Takže … i když mě některé aspekty dočasně štvou, obecně naprosto jednoznačně převažuje radost z toho, že jsem měl tu čest být

u zrodu oboru, který začínal z ničeho (tedy … z prvních dvou firem - Asakon Praha a Eden Brno) a nyní je reprezentovaný minimálně 800 firmami (počet aktuálně registrovaných arboristů na oborovém portále je 841) a stále dynamicky roste.

6. Jaký je Tvůj nejkurióznější zážitek při Tvé práci arboristy?

Sbírám argumenty, které lidé uvádějí v žádostech o kácení. Občas je to opravdu k popukání. Na kurzech často uvádím důvod, že se strom "za větru hýbe" nebo že "roste nebezpečně vzhůru". To jsou konstatování, která je asi těžko možné přejít bez úsměvu. Vzpomínám si, kolik energie mne stálo vysvětlit paní s prvním argumentem, že má silně znervóznět až v okamžiku, kdy se její strom za větru hýbat přestane ☺. Nedávno mi kolegyně zaslala kopii žádosti, kde jistý pán uvádí, že jeho strom má "agresivní oříšky". Musím říct, že jsem dodnes nepochopil, co tím vlastně měl na mysli ☺.

7. Jaký byl Tvůj důvod k založení Arboristické akademie ČSOP a jak jsi spokojený s jejím fungováním?

AA vznikla jako společná aktivita několika lidí - v jejím jádru na začátku byli kromě mne Pepa Grábner, Honza Forejt, Tomáš Šarapatka, Petr Ledvina a Valentino Cristini. Dnes nás již Tomáš a Valentino opustili, ale úzký tým rozšířili Tonda Ambroz a Michal Zelenák … a samozřejmě nesmím zapomenout na naše dámy - zaměstnankyně: Hanu Forejtovou, Elišku Diblíčkovou a nově Evu Kramářovou.

Základní potřeba byla po eliminaci Arboristické laboratoře na MENDELU převést certifikační a vzdělávací aktivity v oboru na novou, stabilní platformu. Tou se stala největší nezisková organizace v zemi - Český svaz ochránců přírody, který se již v minulosti osvědčil jako garant oboru péče o dřeviny, který není zmítaný politickými ani jinými tlaky. Za pět let existence (pokud dobře počítám) se AA etablovala jako skvěle fungující neziskovka, díky které si již několik tisíc nových arboristů zvýšilo svou kvalifikaci a stovky z nich prošly i některou z úrovní oborových certifikací. Navíc si stále více a intenzivněji prošlapáváme cestu k uznání na evropské úrovni díky úspěšným mezinárodním projektům. Vzhledem k tomu, že se jedná o organizaci, kterou vlastně všichni její „otcové" vytváří ve volném čase mimo své hlavní zaměstnání, myslím, že jde o unikát.

8. ArboChat je jedním z mnoha produktů AA, chystáš nějaké další?

Přechod do on-line prostředí v důsledku pandemických omezení byl pro AA těžký stejně jako pro všechny obdobně zaměřené organizace. Museli jsme se v podstatě ze dne na den naučit využívat úplně jiné nástroje k předávání informací a k oslovení zájemců o vzdělávací aktivity. Naštěstí hned několik členů AA patří mezi technologické maniaky (viď, Pepíku?) a tak se nám podařilo od samého počátku zvládnout „bez ztráty květinky" i rozjeté projekty typu Komplexního studia. Když už jsme se alespoň rámcově naučili používat mikrofony, kamery a nakoupili vybavení typu editačního SW a licence na ZOOM, přišlo nám škoda vše využívat jen párkrát za měsíc. Odtud byl již jen krůček ke vzniku nápadu oborového setkávání a následně i podcastu. Musím opět zdůraznit, že bez účasti desítek kolegů, ochotných diskutovat a přispět dotazy a názory, by celý projekt ArboChatu zemřel po prvních pár epizodách. Dnes už máme za sebou více než roční historii s téměř 50 odvysílanými díly a tento rok jsme program obohatili o celou škálu nových "moderátorů". Takže se určitě všichni máme na co těšit.

Editované záznamy, které každý týden zveřejňujeme ve formě podcastu, a občasné rozhovory, kterými program zpestřujeme formou ArboChatu Plus, jsou pokladem, ze kterého budeme moct čerpat dlouhou dobu jako ze zachycené živé historie našeho oboru.

9. Jak široká je Tvá publikační činnost a co zde plánuješ do budoucna?

Pod „širokou" publikační činností si na první dobrou představím druhý díl metodiky „Péče o dřeviny rostoucí mimo les", který prostořecí studenti mělnické VoŠky pokřtili „Tlustý Kolařík", což se naneštěstí ujalo (nevím proč … jako by třeba „Mohutný Kolařík" nebylo lepší … ☺). Ale vážně - považuji za privilegium, že jsem měl možnost editovat historicky první oborovou metodiku, vydanou ČSOP Vlašim, a od té doby poměrně intenzivně pracovat s řadou kolegů na celém spektru dalších publikací - od vědeckých článků přes standardy, knížky a manuály až po populární pojednání do časopisů. Zvláštní zkušeností byl i překlad publikace, na který chceme v brzké době navázat dalším titulem.

Nevím, jestli je možné mezi publikační činnost zařadit i vytvoření CD s arboristickými songy s názvem „Arbokultůra“, nazpívanou kapelou Cémuršámur. Bubeník kapely - Petr Cejnar - je naším ceněným kolegou v SAFE TREES. Texty písniček vznikaly z určitého tvůrčího přetlaku za dlouhých osamělých cest v autě a dodnes se k nim rád vracím, protože jsou často spojené s lidmi, kteří pro mne byli a jsou důležití.
Samotné natáčení ve studiu bylo naprosto unikátním zážitkem, který přímo navazoval (v podstatě v rámci několika hodin) na můj návrat z pobytu na Kubě, který změnil můj život.
Do budoucna plánuji … pokračovat. Zájem o naše publikace neustává a zvětšující se počet zájemců o arboristiku vytváří prostor pro další tituly.

10. Co by sis přál, aby se v souvislosti s arboristikou v ČR změnilo? A jaké jsou Tvé další profesní plány?

Velmi bych uvítal, kdyby se v našem uvažování a fungování postupně zmenšovala role státu. Stále slýchám úvahy na téma „kéž by byl obor arboristika vázanou živností” nebo „až tato činnost bude podporovaná ze SFŽP”. Jsme pořád poznamenaní minulým režimem, kdy možné a správné bylo pouze to, co reguloval nebo povoloval stát. Je asi těžké tuhle změnu provést bez toho, že naše generace prostě … odejde (nechci říkat “vymře” ☺). Ale ve vzdálené budoucnosti si stromů musí vážit nikoli jakýsi virtuální „stát”, ale přímo jejich vlastník. A musí to být právě vlastník stromu, komu bude záležet na jeho osudu a kdo bude ochotný a schopný vynakládat prostředky na kvalitní péči a kontrolu.
To musí doplňovat i sebevědomý profesionální obor, který služby související s touto potřebou bude naplňovat. Závislost na politických rozhodnutích úředníků je z mého pohledu cesta do pekel.

Já osobně jsem profesně uspokojený. To neznamená, že bych neměl další plány a oborové aktivity, ale nemyslím si, že bych v budoucnu chtěl dělat něco jiného, než co dělám právě teď.

11. Co Tvůj volný čas, jak a s kým ho nejraději trávíš?

Volný čas nyní velmi úspěšně (a úplně) vyplnila naše již skoro 3-letá dcerka Emička. Nesmírně si užívám času stráveného s ní … a na víc nemám energii. Pokud bych ji postupně zase našel, určitě bych se chtěl vrátit ke starším koníčkům z doby před 3 lety, kterými bylo aikido a střelba z luku. Snad do té doby příliš nezlenivím.

Dřevní houby v arboristické praxi

Lesklokorky s trvalými plodnicemi

V našem prostředí se jedná o dva druhy, které je od sebe obtížné vizuálně rozlišit - lesklokorku ploskou (*Ganoderma applanatum*) a l. tmavou (*G. adspersum*). Lesklokorka tmavá se u nás vyskytuje roztroušeně na synantropních stanovištích, ale i ve volné přírodě, častěji na Moravě. Od mnohem hojnější l. ploské se liší žlutou zónou sousedící se zónou růstovou, rezavou dužninou, ročními přírůsty rourek neoddělenými tenkou vrstvou dužniny a většími rozměry výtrusů.

Etymologie názvů je následující:

- *applanatum* znamená „zploštělý“ a odkazuje na plochý, stupňovitý vzhled plodnice
- *adspersum* pochází z latinského „sparsus“ znamená posypaný nebo rozsypaný,

Obě houby vytváří vytrvalé ploché tenké konzolovité plodnice s výraznou vrstevnatou strukturou, které mohou dorůstat velkých rozměrů (obvykle až 50 cm, ale je udáváno i 180 cm). Plodnice jsou hnědé až červenohnědé, hrbolaté, pásované, nelesklé. Pod plodnicemi je často patrný kakaově zbarvený výtrusný prach. Rourky vícevrstvé, okrouhlé, drobné, výrazně bílé. Po otlačení rourky hnědnou. Dužnina je u l. ploské světle hnědá až hnědá, často bělavě skvrnitá, u l. tmavé spíše rezavá.

Plodnice vyrůstají na kmeni a jeho bázi, v místě poranění, většinou střechovitě nad sebou. Houby působí intenzivní bílý typ tlení. Jsou schopné působit i úplnou selektivní delignifikaci[1], která ovšem v našich podmínkách nastává jen v některých částech kolonizovaných kmenů a kořenů. Jsou častým důvodem selhávání stromů, a to zejména poškozených jedinců kolem silnic. Uváděné jsou rozdíly mezi průnikem reakční zónou mezi oběma druhy. Zatímco u l. tmavé byla zaznamená schopnost pronikat vytvořenou reakční zónou, l. ploská tuto schopnost zpravidla postrádá. Oproti tomu v případech, kdy hostitelská dřevina reakční zónu nevytváří, l. ploská působí extenzivnější a intenzivnější rozklad. Skutečný rozsah kolonizace lze velmi spolehlivě prokázat např. sonickými měřeními (akustickým tomografem).

Hostitelem jsou listnáče, zejména lípy (*Tilia* spp.), buk (*Fagus sylvatica*),

ArboChat

Již od listopadu 2020(!) se každé pondělí od 20:00 zhruba do 21:30 na Zoom platformě Arboristické akademie setkávají arboristé a další zájemci o tematiku spojenou se stromy. Po úvodním představení problematiky, na kterou se daný ArboChat zaměřuje, následuje diskuse, kde každý může sdílet své názory a poznatky z praxe nebo se naopak ptát na zkušenosti ostatních.

Nejnovější epizody:
V lednu 2022 jsme se pustili do tématu kácení stromů.

- 46. díl Kácení stromů rostoucích mimo les I.- základní schéma. A režim kácení bez povolení.
- 47. díl Kácení stromů rostoucích mimo les II. - Jak se vyřizuje povolení ke kácení?
- 48. díl Riggingové kladky a jejich bezpečnost (s M. Zelenákem)
- 49. díl Kácení stromů rostoucích mimo les III. - Co jsou to oznámení o kácení a kdy se používají? (J. Kolařík)

Editované videozáznamy již proběhlých ArboChatů lze získat za drobný poplatek na následujícím odkazu: https://vimeo.com/ondemand/arbochat/

Dále se můžete těšit:
7.2. Pozemní pracovník v praxi (s M. Kottem)
14.2. Často přehlížené defekty a jejich vliv na stabilitu stromů (s D. Q. Stachem)
21.2. NV 362/2005 Sb. - postavení stromolezení v právním systému ČR a s tím související praxe (s J. Fantou)
28.2. Arboristické standardy - národní a Evropské - vztah, používání a harmonizace (s J. Kolaříkem)

Setkání probíhá zdarma na platformě zoom.us. Pro připojení na kterékoli pondělí se postačí zaregistrovat pouze jednou na odkazu: https://arbo.arboristickaakademie.cz/arbochat

Podcasty:
Zdarma si můžete poslechnou proběhlé ArboChaty zeditované pro formu podcastu. Zveřejněna je první desítka dílů na podcast.arboristika.cz (viz také přiložený QR kód). Najdete mezi nimi např. Torza, díly zaměřené na techniku řezu stromů, ale také epizodu věnovanou kalkulacím cen v arboristice.

Setkání probíhá na platformě zoom.us. Pro připojení na kterékoli pondělí se postačí zaregistrovat pouze jednou na odkazu: https://arbo.arboristickaakademie.cz/arbochat nebo pomocí přiloženého QR kódu.

habr (*Carpinus betulus*), zcela výjimečně i duby (*Quercus* spp.) a mnoho dalších. Ve výjimečných případech byl výskyt zaznamenán i na jehličnanech.
Do hymenia lesklokorky ploské klade svá vajíčka moucha *Agathomyia wankowiczii* (Schnabl), jejíž larvy zde způsobují bujením houbového pletiva tvorbu bradavkovitých hálek, jejichž středem v dospělosti houbu opouštějí a odlétají jako dospělé mušky. Výskyt těchto hálek na spodní straně plodnic může sloužit k rozlišení obou druhů.
V teplejších oblastech ČR lze vzácně nacházet i další víceletou lesklokorku - l. Pfeifferovu (*Ganoderma pfeifferi*). V pozdní zimě a na jaře povrch pórů vylučuje žlutou, sladce vonící voskovou látku. Kromě toho lze nehtem snadno promáčknout svrchní povrch plodnice, který se taví, pokud na něj přidržíte hořící zápalku.
Záměna víceletých lesklokorek je možná i s troudnatcem kopytovitým (*Fomes fomentarius*), který má ovšem robustnější plodnice, rezavě hnědou dužninu a bílý výtrusný prach.
Lesklokorka ploská obsahuje podobné účinné látky jako lesklokorka lesklá (*Ganoderma lucidum*), která je velmi ceněná v jihovýchodní Asii pro své léčivé účinky.

[1] Úplná selektivní delignifikace dřeva byla v deštných pralesech severní Chile popsaná jako „palo podrido". K selektivní delignifikaci dochází především u kmenů *Eucryphia cordifolia* a *Nothofagus dombeyi*, které mají nejnižší obsah ligninu. Téměř čistá celulóza vzniklá tímto rozkladem je využívané i jako podestýlka pro dobytek.

31	1	2	3	4	5	6
ArboChat						
7	8	9	10	11	12	13
ArboChat			**Řez keřů – teorie** KOLÍN	**Řez keřů praxe** KOLÍN		
14	15	16	17	18	19	20
ArboChat		ArboChat podcast – uvolnění dílu	**Komplexní studium arboristiky** KOLÍN			
21	22	23	24	25	26	27
ArboChat		ArboChat podcast – uvolnění dílu				
TeST C6 meeting (planting) Latvia						
28	1	2	3	4	5	6
ArboChat	+ Evakuace a první pomoc ve stromolezení Polygon Singing Rock Poniklá	ArboChat PLUS podcast – uvolnění dílu		**ČCA Stromolezec** KOLÍN		
7	8	9	10	11	12	13
ArboChat		ArboChat podcast – uvolnění dílu	**Konference "Systémová ochrana dřevin"** OSTRAVA + on-line			
		+ STROMOLEZENÍ Polygon partner Singing Rock Slovensko				
14	15	16	17	18	19	20
ArboChat		ArboChat podcast – uvolnění dílu	**Komplexní studium arboristiky** KOLÍN			
ETW – přípravné školení KOLÍN						
21	22	23	24	25	26	27
finální konference LIFE TreeCheck Brusel						
ArboChat	**Přípravný kurz na certifikaci ČCA PP** KOLÍN					
28	29	30	31	1	2	3
ArboChat			**Certifikace ETW a ETW – Platform** Kostelec nad Černými lesy			

LEGENDA:

+ Název školení
- školení pořádané ve spolupráci s SINGINGROCK, přihlášky na www.singingrock.cz

+ Název školení
- školení pořádané ve spolupráci s WORKSAFETY Kolín, přihlášky na www.worksafety.cz

+ Název školení
- školení pořádané ve spolupráci s agenturou IPSUM. Přihlášky na www.ipsum.cz.

+ Název školení
- školení pořádané ve spolupráci se společností Safe Trees. Informace na info@safetrees.cz

Arboristická akademie ZO ČSOP
Sokolská 1095, 280 02 Kolín 2
telefon: +420 770 147 324 (Hana Forejtová)
e-mail: kancelar@arboristickaakademie.cz